

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

O-vár. Vizi-utca. 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint négyszer a m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
 Ára évnagydíjra 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorát először 7 kr, másodszor 6 kr, harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr bányadíj. Előzetes s hirdetés s kiadó-hivatalnál kezeltek.

KIADÓ-HIVATAL:

Könyvtáza, STEIN J. könyvkereskedése.

A hangulat Magyarországon. II. Mult cikkemben, a döntő körök vélemény arányaitól meg lehetős óvatossággal, s több kérdésnél töredékesen szóltam, nem kívánván a magyarhoni sajtó hallgatási eszélyes fogadalmát megszegni: a magyarhoni lapok a „Moniteur” és „Patrie” levelezői után szokták tolmácsoltatni a közvéleményt; s aggodalmamtól e perczen mentenek föl a pesti lapok, melyek a nevezett francia források után éppen azon nézeteket és hiedelmeket tolmácsolják, melyeket mult cikkemben az erdélyiek kedélye tájékoztatására jónak véltem elmondani.

Nem ígerek hosszú cikksorozatot, de a nemzetiségek kérdése iránti kedvező hangulat jellemzéséről ígéretet teszek. Jelenleg a tüntetések tárgyaitól kívánok némelyeket elmondani.

Tüntetéseink a nemzeti viseletünk felújításával kezdődtek: ez többé nem tüntetés tárgya, hanem Magyarország rang s mondhatni nemzetiségkülönbség nélküli viselete, melynek festőiségét külföldi vendégeink nem győzik bámulni.

Utána a nemzeti színek előtérbe nyomása, s a császári színek s kétféjű sasok eltávolítása következett.

Nálunk ez exotikus dolgok túlságosan voltak képviselve. Kolozsvárott egyedül a harminezad-épületen, ha jól emlékszem, öt, mondó: öt kétféjű sas volt kifeszítve; s mindenfelé ha egyebet nem, egy fekete-sárga póznát láttunk felítve: így ütötték fel a győzelmes római legiók sassaikat a meghódított tartományok határára; melyek azonban a békés polgárt a Tell Vilmos-féle póznára emlékeztették.

Miként Pázmándi, a képviselőház elnöke 48 szept. 8-dikán a schönbruni palotában szónoklatában kiemelte: Magyarország nem fegyverrel hódított tartomány! s ha a magyar nemzet e hódítási jelvényeket bántalommal vette, azzal a hont szerző s véreikkel megvédő harcosok őseik emlékének tartozott, kik Petőfiként, szabadságért éltek, haltak; szolgaföldben nem nyughattak.

Erdély ápr. elején e jelvényekkel teljesen elvala öntve, s jól esett a szemnek, hogy a mint Magyarhon határára ért, nemzeti színre festett útjelzőkkel találkozott.

Pesten már a nemzeti szín teljes pompájában ragyogott: a nálunk is viselt nemzeti szalagzások, czimerek a fiataiságnál túlnyomók; az ablakokból nemzeti zászlók lengtek; a Batthyáni, Kossuth, s tábornokaink mindenféle kiadású képeit gyermek csoportok állták körül, s magyarázták egymásnak; a sasok eltűntek, még a szivar-tözsöket sem jeleltek többé sasok; a feliratoknál a cs. k. betűkből az első bevala festve; a színházban az udvari páholy díszítményében a sas többé nem mutatkozott; a nemzeti czimer mindenfelé helyt foglalt; zsandárságot nem lehetett látni; a cs. kir. rendőrség exposituráit mint bukott kereskedő boltját, bezárták; a város és megyeháznál négy zsinoros hajduk álltak az őrt... Mindenfelé nemzeti életszin, mindenfelé a magyar nemzeti remény, a forradalom nélküli kibékülés reményének szívárvány színei ragyogtak; s mindenfelé fénylett a kettős kereszt, melyről a hagyományos jóslat írta hagyta, hogy egykor fényesebben fog ragyogni, mint valaha.

Es e nemzeti jelvények senki szívét se sebzék, mert a magyar alkotmányos küzdés diadala, egy szersmind a hazában élő nemzetiségek testvérisülése nagy napja leend.

Erdély még lobogót sem tűz ki, mert azt azon napra tartá fen, mikor a magyarhoni országgyűlés az uniót, melyet fenn egyhangulag a 48-iki törvények kiegészítő részének hisznek és vallnak, még egyszer kimondja, s ekkor sem tüntetésből, hanem azon meggyőződésből, hogy az uniót, melyet Erdély törvényhozása visszavonhatatlanul már egyszer kimondott, s ő felsége szentesített, most midőn a 48-iki törvények revisio alá jönnek, ismét megtestesülve látja a szentesítés reményében.

Ápril 23-ka volt, melyen a Statthalterey Erdélyben is bevégző ránc sulyosodott szerepét: hiszszük, hogy a császári jelvények nálunk is elmennek min-

den tüntetés nélkül. S valóban örvideni lehet, hogy most nem fordultak oly jelenetek elő, mint II. József császár intézményei buktaival, mikor a megyei levéltárakat, kataszteri méréseket akasztófák alatt égették el, a történelem nagy kárára. Kövári L.

Az 1848-diki törvények egysége és célja. A Kárpátokon belül csaknem egyhangú a kívánság: adjátok vissza egészen 1848-at! Törvényes, következetes, nemzethez illő kívánság; mutatja, hogy mi ismerjük annak értékét s tudjuk köteleességünket.

Ama chartában az örök igazság, a magyar törvényhozás előrelátó bölcsesége s a volt kiváltságos osztály nagylelkű szabadelvűsége nyilatkozik, annak törvényeiben az igazságos Mátyás támadt fel, intézkedéseiben 1514 és 1526-ért lön engesztelő áldozat nyújtva a magyarok Istenének, a népek, a nyugat-európai civilisationak.

Nem igaz: hogy az politikai rögtönzés és erőszak szülötte, hogy kevés tulzók műve, hogy arra a népek, főleg pedig a magyar nép elkészülve nem volt.

Nem az első: mert a független államlét formái és kezességei hajdani királyaink alatt nekünk tulajdonunk volt: I. Ferdinánd, I. Rudolf, I. Lipót, III. Károly, I. Ferencz megnyirbálták, de II. Ferdinánd, III. Miksa, II. Lipót, V. Ferdinánd ismét visszaállították. Az 1790-iki s 1848-diki törvények azon egy kútfőből származnak, azon egy cél eszközeit formulázzák, s az utóbbi év vívmányaiért Magyarországnak és Erdélynek 1825-től fogva legjava, 1841-től politikailag érett nagy többsége küzdött. Háromszázados küzdés, több izbeli szabadságharcz, egy magát 1526-tól fogva érvényesíteni törekvő nemzeti akarat diadalát kevesek rögtönzésének mondani alaposan nem lehet.

Nem a második: mert ide anyagi kényszerítő erő be nem folyt, a mi bajnokaink kezében törvénykönyveinknél s a népek rokonszenvével egyéb fegyver nem volt; az erkölcsi erők, e szellemi indokok kényszerítő hatását pedig az egyéni munkásság, a világ es emberiség létköréből kizárni józan felfogás még eddig nem kívánta. Milliók fél, sőt több százados ohajának kevesek által kifejezése, amazok hozsánna-kiáltása s vérrel vagyonnal gyámolítása, közvélemény, általános népszavazat, ország kívánsága!

Nem a harmadik: bizonyítja ezt az, hogy főleg a mi népünk ama jogokat és szabadságot hálás szívvel fogadta, békésen, törvényesen élvezte, főszközlőit maig megváltóinak tekinti, mellettük küzdött, érettek áldozott. Azon ügy, melyért egy nemzet mindenét adja, igaz ügy! Oly törvényeknek, melyekért egy hon polgárai százezerenként mennek irtó csaták tűzébe, elszenvedik a marttyrhalt és büszködt tömlőczök fogságát, magán nyomort és nemzeti megaláztatást, nagy jó n a k e l l e n n i, melyet becsületben tartani s védni kell mindennek, a ki nem haza- vagy alkotmányáruló.

Minden belátó honfinak fájni kell tehát, midőn látja, hogy tekintélyes, belátó emberek, maguk a létező kormányorgánomok német tagjai is törvény és törvény között különbséget tenni látszanak, hogy egy időben, a törvényhozás ugyanazon tényezőiből, ugyanazon országos szükségsegek kielégítéséül hozott intézmények közül egyiket — a minnek fenntartása felett a világ közvéleménye örökös — megtartják, a más ellenben, a mi látszólag kevesek, de valósággal szintugy a közhaza javát czélozza, a mi szintugy igazságos s a minnek elvitatása törvénytisztség, önkényleg elvetik. A kik az egyesülési törvényt új törvényhozás tárgyává tétetni óhajják vagy megengedik, még akkor sem tesznek helyesen, ha a hozandó újnak az elsőnél alkalmasb voltát és felsőbb megerősítését garantirozni tudnak. Erre pedig sehogy sem vállalkoznak. Ne menjenek hát ama térre, nehogy ugy járjanak mint a vizen át hust vivő eb, — a létező jót egy remélt jobbért a haza kezéből kiejtésék. A bécsi kormánynak ha kedve van a hozandó új törvényt megerősíteni, mutassa meg avval, hogy a létezőt tartsa tiszteletben.

Ez igazság és igazság, törvény és törvény kö-

zötti bitor különböztetés, sérti a jog és törvény fogalmának feddhetlenségét, megalacsonyítja a törvényhozás és korona magasztos eszméjét, bántja a közérzelmet. A felszabadulási, nemességadóztatási törvényeket elfogadni, mivel az első a népből is szabad honpolgárt csinál s az utolsóból az aerarium deficit-jét kényelmesen fűdözhetni, sőt arra adósság-miliárdokat vehetni fel, ellenben a közszabadsági, fináncz-ellenőrzési, népegységi, orszáfgüggetlenségi cikkeket kitörlni, mivel a korlátlan igazgatást tán nehezíti, a nép vérevel s vagyonával való mód feletti gazdálkodást okvetlen megátolja, a magyart főlemeli, hazáját dicsővé teheti — ezt a magyar király nem teendi, s ha teszi, a magyar nemzet bele nem egyezhetik.

Midőn az 1848-iki törvényhozás, az addigi kiváltságos osztály: magyar, székely és oláh nemesség, minden törvényhatóságok és városok képviselői önkéntes hozzájárultával egyenlőségi s polgári közszabadsági alaptörvényeit megalkotta, ezen a világtörténetekben egyedül álló nagylelkűségi s mély számításu politikai tény a haza népeinek, szent István koronájának s alkotmányos királyi székének magasb javaiért, érdekeiért tette.

S mik ezek a jók, mikért ama törvényhozók a haza földét, sőt saját tulajdonuk felerészét közbirtokká, a szabadság kiváltságát köz népjoggá, a terhek viselését köztartozássá, a magyar alkotmány védhástyáját minden népiség közös szabadság-várává tette?

A magyar király régi hatalmának, a magyar korona ősi fényének, tartományai és népei 1514-s 1526-ban széttépett politikai és erkölcsi egységének ismét helyreállítására.

Ugy van, ama törvényhozás meg akarta ismertetni a haza minden népeivel az alkotmányos élet valódi jóvoltát; kibővített, megnemesített, átídomított alkotmányát egy oly termékeny fává akarta tenni, melynek tiszta alakjára kegyelettel tekintsen, gyökereit öntözze — ne vagdalgassa — gyümölcseit és üdítő árnyát a haza minden arra képes és méltó polgára élvezze; oly szent vagyonná, melyet mindenki mint legdrágább kincsét, mint szeméjvágát őrizz, oly közös védművvé, mely bárhonnán jövő bántás és erőszak ellen a haza minden hű fiát oltalmazza. Továbbá a királyi széknek akart a népek közös szeretetében és ragaszkodásában oly szilárd alapot, oly erős tám-oszlopokat szerezni, hogy azon belülről szeretve, kívülről féltve, Nagy Lajos és Mátyás hatalma és dicsősége teljében bizton üljön Magyarország királya s Ausztria császára. Végre akarta, hogy Magyarországon minden nép egyenlő törvényes jogok és terhek alapján, egy közös államlét és alkotmány szükségét átlátva s azt legfőbb jó gyanánt tekintve, a magyar korona és állam ősi jogainak elismerése s tiszteletben tartása mellett a magyar néppel bensőleg frigyesüljön, hogy maguk egyenkint szabadok és boldogok levén, együtt az idehátrább keleti Európában bekövetkező nagy események netalán veszélyes hullámzásaitól Árpád honát közösen megvédjék s hivatásukat mint nép és állam a jelen és jövő századok civilisatioi harcában betölthessék.

Egy nagy és nemes cél volt tehát az 1848-iki törvényhozás előtt s alkotásai e célhoz mérvék. Törvényei mint egy test szervei organicus egészet képeznek. Az alkotmány javalmának a néppel megosztása, Erdélynek és Horvátországnak az anyországhoz szorosabban fűzése, a magyar korona területén egy törvényhozás, egy közigazgatás, egy igazságszolgáltatás iránt — a külön sajátságokra való tekintettel hozott s személyes felelősséget rendelő törvények oly édesegyek, mint az iker gyerekek, egyiket megtartani, másikat elvetni másnak nem lehet, mint az azt alkotó törvényhozásnak. Itt alknak helye nincs. A törvény szent, azt meg kell tartani. Mi azért már egyszer ezerenként ontottuk véréinket, másodszor — ha szükség — tizezerenként ontandjuk. A bécsi kormánynak nincs a miért e köz törekvés árjával szembe uszszék, mert abban a bírodalomnak semmi kára nincs. A testvérepek pedig — reméljük — minket fognak támogatni. Ha az történnék, a mit a mult évi birodalmi tanácsba hivatottak

tettek, kik saját népek kárára a magyar irány ellen küzdöttek, s most mégis azon böcs államférfiak vívmányaiban osztozkodnak, sőt némelyek még túlsúlyt, irányadó szerepet is követelni nem átalják s maguk akarnak minket a mi tőlünk és általunk kivívott jogokban kegyelmesen részesíteni, azok tettök következményeire feleljenek maguk és népek előtt. Mi mindenesetre megyünk utunkon, mi ezeréves államléti jogunkról s néphivatásunkról lemondani nem fogunk. Azon nagy áldozatnak, melyet a magyar kiváltságos osztály a haza oltárára 1848-ban s az azt méltányló nép 1849-ben tett, azon példátlan türelmeknek, melylyel 12 évi megaláztatásunkat elviseltük, végre azon dicsőséges küzdelemnek, melylyel október 20-kát, szembe az egész birodalommal, sőt saját kebelünkben élő népek küldöttével is, kivívtuk, dija egyedül a magyar korona és állam politikai egysége, népeinek közös szabadsága s a magyar név megifjuló dicsősége lehet. Agricola.

Országgyűlés. A nemzeti képviselők VIII. ülése április 22-én. A jegyzőkönyv hitelesítése után a képviselők beadták a szavazati névsort a 20 tagu napló-birálól és a 15 tagu kérvényi bizottmány megválasztására nézve. Az elnök jelenté, hogy Kőszeg városból kérvény adatott be Hollán Ernő ellen. Minthogy Hollán Ernő, mint képviselő bejelentve nincs, a kérvény mellőztetett. Így mellőztetett az ung-kaposi néhány választó kérvénye Bernáth Zsigmond ellen, minthogy a kérvény a ház megalakulása után s már igazolt képviselő ellen adatott be. A Pethes József és Luszénszky József ellen folytatálagosan beadott kérvények az illető osztályok jelentésének tárgyalásánál figyelembe fogtak vétetni. Alsó- és Felső-Örs, Csopak, Paloznak és Lovas zalai és az osztrák rendszer alatt Veszprémhez csatolt helységek aziránti folyamodása, hogy Veszprém-megyében maradjanak, a kérvényi bizottmányhoz tetették át. Folytatott az igazoló osztályok jelentésének felolvasása. A III. osztály-beli képviselők közül a II. osztály által három nem igazoltatott. Ezek Kozma Sándor marczali választott (Somogyban) Balassy Antal budai választott és Nagy Szabó Ignác ugodi választott (Veszprémben.) A vita, miután a kérvények okmányai felolvasatásának szüksége a mult ülésekben is kimondatott, ismét legnagyobb részben a felett folyt, hogy felolvasatassanak-e? E vitában részt vett b. Eötvös, gr. Desseffy Emil, Bonis, Tisza László, Kazinczy G. és Halász B. Mindhárom kifogás alatti felolvasatottak az okmányok s a ház Kozma Sándorra nézve az osztály véleményéhez csatlakozott, vizsgálatot nem rendelvén s őt igazoltnak jelentvén ki. Balassy és Nagy Szabóra nézve a vizsgálat elrendeltetett. Budára közfelkiáltással Hauszer Ernő, az ugodi kerületbe majd nem közakarattal Halász Boldizsár kiadatik ki. Kozma Imre Győr képviselője megválasztatása titkos szavazattal történt, a választást az 1848. t. 32. szakasza értelmében törvénytelennek mondák. Heves vita fejlett ki. Felhozák, hogy van még egy törvényezikk, mely a szavazást éppen titkosan kívánja, e törvényezikk kéziratban van a levéltárba letéve. Végre Teleki László azon véleménye fogadtatott közhelyesléssel, miszerint a kérdéses t.-cz. szerint csak a szavazat felvétele kell hogy nyilvánosan történjék, de nem egyszerűen a szavazat cselekménye is, mert különben szavazónál azt is meg kéne mondani, kire szavaz.

Belső-Szolnokmegye, április 18-án. (Folytatás.) Róth Pál. Megnyitak tehát e megye teremének ajtai, hol annyiszor viszhangoztak a mlgos főispán urnak törvényeink és alkotmányos szabadságunk mellett emelt szavai, midőn azok a hatalom által megtámadattak és megsorbírtattak. A legelsőkk között küzdött mindig a mlgos főispán ur a hatalom túlterjedése ellen s hazánk böcs államférfiaival erőlyesen működött, hogy az alkotmány sánczaiba időről időre több és több rétegek vételessen be, gátul szolgálóndók az erőszakos uralom megalapíthatásának; míg végre 1848-ban az összes nép felszabadított s a haza alkotmányos polgárává létegett.

Azonban a még eléggé fel nem világosult nép a hatalom által a nemzet ellen felbujtatott; ebben keresvén támaszt az erő dűledező épületének fenntartására s hosszasan folyt a testvérháború, mígmen idegen invasio a harcznak véget vetett s közösen leigáztatták.

Fátyolt vetek a lefolyt 12 év keserű és vérző emlékeire. Kőszönt azoknak, kikben a hazában böcs tapintattal az erőszakos rendszernek aláastak, de kőszönt főleg azoknak, kik a számtizetés keserű kenyerét eszik, mert hazánk ezen dicső fiai világoztották fel Európát állapotaik felől s az európai közvélemény hangosan nyilatkozván melléttünk, az abszolutismus vak rendszerének meg kelle dűlnie. Kőszönt, szóval: benn és kinn, mindazoknak, kik oda munkáltak, hogy a 12 évi hallgatást megszakaszthattuk s közügyeink rendezésére felszólalhattuk.

Megnyitak számunkra is e megye termei, habár a mód és eljárás ellen az uralkodás részéről sok kifogásunk van, de el kell foglalnunk a tét. Be kell lépünk a megyei életbe, honnan 300 év óta küzdöttünk törvényeink folytonos megtámadásai ellen. Királyunk nem az országban lakott s az idegen és ellenséges miniszterek mindig módot és alkalmat tudtak kapni hazánk szabadsága és függetlensége ellen megsemmisítő kísérleteket tenni s Leopold erőszakos kora, Mária Terézia hízogó és finom elhalózása, József fellépése s a 48 utáni idők, mind hasonló kísérletekre emlékeztetnek. Az egész háromszázados multtől megdöbbenünk, s most midőn itt állunk, a lefolyt multból okulva, kétszeresen eszélyeseknek kell lennünk jövőnk rendezésére. Minden szavunk, eljárásunk és intézkedésünk kétszeresen megfontolandó. Főleg oda kell törekednünk, hogy a bizottmány alakításával a népet jogos kívánalmaiban annyira kielégítsük, a menyire csak hazánk alkotmányos függetlenségével és a 48-

beli szentesített törvényekkel összefér, hogy a reactio kezéből e szerint az utolsó fegyver is kivételessék.

A mlgs főispán ur országosan elismert államférfiai böcsesége s vezéri finom tapintata, e tekintetben engem teljesleg megnyugtatt s nines mit egyebet ohajtanom: mint hogy azon babérokoszorút, melyet hazafi érdemeiért a megyék s országgyűlések, — az összes haza tűztek mlgod halántékai körül, újból elfoglalt főispáni székében az elismerés és a siker örök zöldje váltta fel.

Ezután Timbus István román nyelven egy óránál hosszasan tartott beszédében, melyet versekkel fűszerezett, a megbukott rendszer átkos és istentelen voltáról s az 1848-ki tények s főleg az unió s a magyar nemzettel való öszinte és visszatartott gondolat nélküli kézfogás mellett szónokolt, a gyűlés többszörös felvidulása és éljenzései között, főleg a jelenvolt románok vivát, szetrejászke felkiáltásai határt nem ismertek.

Kár, hogy ezen nevezetes beszédet Hosszu Deme-ter lőznai román esperet, a terem ajtaján a tömeg között kiabálva: si jo vorovim, lásze lontru, s magyarul: bocssássanak! éne megye assessora voltam! s hasonló román és magyar ordításai félbeszakították. Mire főispán ő mlgsa kérte a gyűlést: engedjenek helyet azon urnak, és a főispán körbe vezetettvén: no tessék nyilatkozni, mire akadozva: én a magyar nemzetet, az uniót pártolom s a magyar főispán urat az Isten éltesse! de sokáig, de hosszasan! Kőszöntöm! kőszöntöm! Na tessék leülni! Ez intermezzo után Timbus felszólította: folytatná beszédét, mit szónok folytatva a gyűlést új derűtségbe hozta s éljen és szetrejászke kíséretében rekesztett bé.

Ezután Mán Gábor románul a román nyelv, román jegyzőkönyv és megyei autonómia felett tartott beszédet, mit főispán ő mlga azon megjegyzéssel szakasztott félbe, hogy e tárgy még nines szőnyegre hozva.

Berenczei Miklós — Lászlónak az emigránsnak testvére, a főispáni utasítás törvénytelensége, a birodalmi tanács eszméje és terve ellen nyilatkozott s az uralkodás törvényesítése ellen általában tiltakozni s ezt jegyzőkönyvbe iktatni kívánta. Mit maga főispán ur sem ellenezett ugyan, de minthogy még a gyűlés tárgyait nem tűzte ki, időelőtti-nem tart s hogy a tárgyalások törvényes formák között el kezdődhesse, a jelen gyűlésre jegyzőnek Rác Istvánt, főügyésznek Nagy Farkast, alispánnak Pataki Dánielt kinevezi.

Rác István jegyzőszékét elfoglalván, olvassa a főispánt kinevező leirást t. i.

Gr. Mikes Benedek. Nem kívánja, hogy a leirat értelmében eskütt tegyen, mert ezt 13 évvel, midőn ugyan-ezen székre a törvényes magyar miniszterium által kinevezetett volt — már egyszer letette — folytassa az akkori törvények és akkori esküje értelmében hivatalát s ezt jegyzőkönyvileg kifejezteni kívánom. Közfelkiáltás: mindnyáján! éljen! éljen! szetrejászke! Ő mlga megköszönte a bizodal-mat s székét az 1848-beli kinevezés s az akkor letett eskü mellett foglalja el.

Következett a főispáni utasítás felolvasása. Közfelkiáltás: nines szükség rá! nem kívánjuk hallani. Vannak törvényeink! Ezek legyenek az utasítások! Az utasítás felolvasás nélkül feltehető.

Véér Farkas főispán. Kötelességemnek tartom, nem az utasítás, de szentesített törvényeink értelmében venni által a megye kormányát. Éljen!

Már most — folytatja ő mlga — első teendőnk a 48-ban törvényesen megválasztott állandó bizottmányt, melyről a kormányzéki levéltárból hiteles okiratunk van számbavenni s ennek a szükséghez képesti megneveléséről intézkedni. Kérem a jegyző urat olvassa a 48-beli e tárgyra vonatkozó jegyzőkönyvet.

A jegyzőkönyv s az akkor választott tagok névsora felolvasatott; miből kitűnik, hogy kétharmada meghalt vagy a megyéből kiköltözött. Jósika Miklós neve olvasásakor szűnni nem akaró éljenek, a székeken ülők felállottak, kardesőrgetés, kalapok égfelé rázása s a tisztelek és emlékezet minden jelei s ismét és ismét éljen! szetrejászke!

A 48-beli bizottmányi tagok felolvasatván, a nép közül Bodor Domokos némai birtokos felkiált: Itt megfulladunk a nagy tömötségben, a megyének több felénél kiűn van, nem fért be! Menjünk ki a szabadba, mint őseink a Rákos mezején, tartsuk ott a gyűlést. Kérem a mlgos főispán urat! Ezen felszólalást a főispán ő mlga rendre utasítván, miután beszélő állította, hogy a melegben megfullad: kérem a gyűlést — szólott ő mlga — adjanak rést azon urnak, hogy menjen fris levegőre s hűtse ki magát. A tér megnyitott, de beszélő jónak látta bennmaradni és elhallgatni.

Pilez, szamosújvári román kanonok, felhozta, hogy a megyében 82 ezer román van, e számmal nem akar túlnyomó befolyást gyakorolni, csak ohajtasát fejezi ki, hogy fele a bizottmánynak legyen magyar, fele román.

Elnök. Mielőtt a végleges szervezéshez és a tagok megszaporításához hozzá fogának, akarja az e téren felmerülő véleményeket hallani és most Mán Gábornak szót ad.

Mán oláh nyelven beszél, mit magyarul rekeszt be, a bizottmány kiegészítését a 92-ki 12 dik t.-cz. s az octob. 20-diki császári pátens alapján összehívandó ösgyűlésen kívánja újra alakítani. Addig ideiglenesen magyarok és románokból egészítessék ki; a hivatalnokok az irományok és a kormány átvételére neveztesse ki, legfennebb 30 nap alatt az ösgyűlés tartassék meg, akkor mondjanak le és a válassza a bizottmányt és a tisztviselőket. Beszél a megyei autonómia fontos voltáról s ezt életbeléptetni ohajlja.

Elnök. Nem kíván felelni a nyilatkozatra, de miután tisztán kell felállítani a számot, ez állítvány nem tiszta. Az ügyek sietőségeért elismeri, hogy most közgyűlés nem lehet és mégis népképviselőt úján más választmányt akar, hát most mikor nem lehet közgyűlés, hogy kívánja kiegészíteni a számot.

Mán. Közgyűlésen kívánjuk választás által kiegészíteni.

Simon Ferencz. Míg az országgyűlés a megye-

gyűlésekről rendelkezik, a kívánatot helytelennek, törvénytelennek tartja.

Földvári József. Törvények biztosítják a hont. E gyűlésnek is az a kötelessége, hogy ezen törvényeket alkal-mazzza. Az 1848-ki törvényekben változtatni nem lehet. Kővessük a törvények újját, attól senki és semmi le ne riasz-szon. Rettenetost állott ki a nemzet 12 év alatt; de később-nek nyilatkozik, ha kell inkább tovább is tűrni a zsarnok-ság sarcolásait, mintsem a haza szentesített törvényeiből készakarva csak egy betűt is elengedjen. Azért a 48-diki törvény értelmében a meglevő választmányt egészítsük ki s válasszuk meg tisztviselőinket.

Latier úr, szamosújvári kanonok román nyelven kéri a gyűlést, hogy a román nemzetre legyen tekintet, a megyei képviselőben s számarányban a lehetőleg elégtessenek ki.

Osváth János ügyvéd. Már Horác megmondta: Est modus in rebus, sunt certi denique fines, quos ultra citraque neguit consistere verum. A modus a 48 — a certi fines — az akkor hozott törvények között maradás. Ehez ragaszkodik. Ezután a németeknek Schillerből és a papok-nak a bibliából idézett lefegyverző szavakat.

Kulesár János, román esperes. Egészítse ki a bi-zottmány maga magát a 48-beli törvények értelmében.

Elnök. Egyetlen egy vélemény nyilatkozott a 48 ki törvények ellen. Tehát a többség véleménye nyomán a 48-ki bizottmánynak jogcontinuitását a gyűlés határozatával ki-mondja. Helyes! éljen! Egyszersmind engedjenek meg egy figyelemztetést mára és jövőre. Vannak nagy eszmék, me-lyeket sokkal nagyobb szavakkal lehet kimondani. Itt a me-gyei vagy a bizottmányi gyűlésen, melynek végrehajtó el-rendeltése van, valaki népfellegi eszmékből terveket és in-dítványokat ok nélkül hoz fel. Polyamodjék ezekkel oda, a hol helyek van, a törvényhozó gyűlésre. Egyszersmind mēl-tőztatnak magokat higgadtan beletálatni a dolgba s ne lá-sunk kísérteteket ott a hol ninesenek. Ennek soha inkább ideje nem volt mint most. Hol tiszta törvények vannak, ne tértünk el azoktól. A hatalom törvényességei nem oly ve-szedelmesek, mintha a nemzet kebelében történik eltérés a törvényektől. Ha csak azt állítjuk fel: quid consilii, akkor ezer eltérő vélemények lesznek és a gyűlést, az egyetlen eltérő alapot, melyen állunk, ellöktük lábaink alól. Jelenleg a quid consilii nem lehet egyéb mint quid juris.

Ennélfogva a 48-diki bizottmányt törvényesen megalakultnak nyilatkoztatom s a bizottmány élő tagjait s a jelen-lévő szamosújvári kanonok urakat, úgy a románok közül kiket jónak látnak delutáni 4 órára érkekezletre fűlkérem. Ezután a román kanonokok egy irományt nyujtván be a reggeli gyűlés eloszlott.

Április 18. Delutáni értekezlet. A terem zsufolásig tö-mött. Elővetették a szamosújvári püspökség útján a delélti gyűlés végén benyujtott iromány. Román szövege felolvas-tatván, — mi Anderko kanonok által magyaráztatik — vādul ho-zatik fel benne főispán ő mlga ellen, hogy a 1791. 12. t.-cz. és az oct. 20-ki patens ellenére egy két meghitt emberével Bach systemája szerint egy bizottmányt nevezett ki, mely a románokon tutatórtat gyakorol s habár közülük vétettek is fel a bizottmányba, ez az oláh példabeszéd szerint történt: „a ki osztaz osztalékokt veszen,“ mi ellen protestálnak, jogosnak, érvényesnek el nem ismerik s legfőlebb 30 nap alatt a 91. 12. t.-cz. és az oct. 20-diki diploma értelmében ösgyűlést tartatni rendelik, melynek kezébe az illetéketlen bizottmány és az általa kinevezett tisztviselők hivatalaikat tegyék le, s azon ösgyűlés által válasszassanak meg a hi-vatalnokok, mint a melyre az állandó bizottmányt illetéke-lennek tartják, mely a márkális jogaiba belévág s még ezen-kiül hét pont alatt az ismeretes kívánalmakat előterjesz-tik. (Folytatjuk.)

Aranyos-szék, április 20. 1861. Ma volt a harma-dik értekezleti gyűlése az Ar.-széki birtokosságnak id. f. kir. bíró mlsg. Beldi Gergely ur elnöklete alatt. Tárgya a szék szervezése: Miután elnök a szervezés módját illetőleg azon kérdést terjesztette elő: or.-gyűlésileg vagy egy választmányi bizottmány által vitessek át a szervezés? egy-két indítvá-nyozó indítványára, a választmányi bizottmány utjání átvitel fogadtatott el. Miután következett a 48-beli választmányi bizottmány névsora felolvasása és a halálozás vagy eltáv-ozás által közbejött töresség kiegészítése. — A kiegészítés meg levén, egy 14 tagból álló tiszti kijelölő albizottmány nevez-tetvén ki — fájdalom nem vallás-arányilag miután a mint-egy 6—7 ezer lelket számító unitar. vallást egy egyén sem képviseli — a gyűlés eloszlott, vagy is a fő k. bírói ebédre vonult fel, a hol lelkes pohárköszöntések történtek, előbb a f. k. bíró ur ö mlságáért, azután hazánk több jeles fiai a honvédek, az írók, és végre az egész emigratiónét stb. — Voltak szónoklatok, a melyekre feldobogott a szív, de még sem bírta egy is annyira meghihetni szívünket mint Salamon a virtuóz hegedűművész, midőn varázs hurjain beszélt el édes hazánk s nemzetünk fájdalmát. Igen ő volt ebéd felett az érzelmek leverője és ismét felderítője. Ebéd után meg. Czobel Pál ur felszólítására honvéd-tiszti és honvédi kör ala-kult a jelenvoltakból, hol egy „Honvédséggyűlés“-társulat megalakítása indítványoztatott, a mi azonnal aláírás útján meg is alakult, de a mely — miután indítványozó Cz. P. által a torda-megyei Honvédséggyűlés-társulat alaptörvényei felolvasatottak, — az azzal leendő egyesülési ohaját nyilvá-nította s közbejáról Cz. P. urat kérte fel azon megjegyzés-sel, hogy az egyesülés után a társulat „Torda-megyei és Aranyosszéki Honvédséggyűlés-társulat“ címet kapjon. — Vajha ezen igazán honfui áldozat oltára állandó és biztos alapra építenék! A tisztí kinevezés folyó hó 22-dikén fog megtörténni.

r. l.

Küküllőmegyéből. D.-Szt-Márton, április 23-dikán, 1861. (Elsőleges közlés.) Küküllőmegye tegnapi napon megtartotta ösgyűlését. Az erőlyes főispán minden öt hely-ség számára előre egy-egy bizottmányt nevezvén ki, véghez-vitette a helységek képviselőinek megválasztását rövid egy-béti idő alatt. Tegnapi napon reggel 8 órakor megindulván bonykai lakából, az utjában eső helységekben tünepélyes fogadásra kiállott nép sorai közt ért a gálfalvi hidhoz, hol

mintegy kétszáz egyénből álló lovasbándium, melyben a megye magyar, román és szász lakói nemzetiségeik szerinti lobogókkal testvériesen egymás mellett lovagoltak, úgy a több kocson kigyúlt vagyonszámba osztály fogadta. Kisérőkben Székelyföldért és itt a rom. kath. templomban ünnepies áldozat mutattatót be és a Szentlélek Isten segítségével alkotmányos munkánk megadására könyörögtetett. Az özőnlő nép tömege, úgy a sok kősi és lovas annyira volt már szaporodva, hogy mikor a kíséretnek eleje a d-szt-mártoni megyei házhöz kijutott, a vége alig hatolt volt ki Székelyföldről. Rakva voltak néppel a völgyet övező hegyláncnak emelkedettebb, csupjai és ha a főispán elfogadására a nevezetesebb pontokon tartott beszédek után az éjlen kiáltások a tömeg ajkain kitörték: gyönyörű jelenet volt azok élő viszhangjait hallani a távoli csupok teteire gyűlt csoportoktól.

Mintegy hatezer ember volt D.-Szt-Mártonba összegyűlve, köztük az ösgyűlésnek törvény szerinti tagjai, u. m. a magyar gyűlésekre 1848 előtt is jogosítottak és a községek választott képviselői, — ezeken felül pedig a nagy részt a halgatók tették. A megye házában homlokán felül a magyar tricolor, jobbról a román, balról a szász nemzeti zászló lobogott, a két utóbbi a testvéri egyetértésre buzdító feliratokkal. És ezek teljesedtek az egész gyűlés alatt, mely a legszebb rendben folyt le. A főispán egy lelkes beszédben tolmácsolta hazafi érzelmeit, melyre elfogadó beszédet tartott a helyettesített jegyző, ezután román esperes Fogarán, a ki Isten ítéletét hívta fel azokra, kik 1848-ban az erdélyi testvér nemzetiségeket egymás ellen fellázasztottak volt.

A bizottmány 260 tagból a főispán előterjesztésére a megyebeli magyar, román és szász egyenként megválasztott ezeken kívül az állandólag a megyében nem lakó birtokosokból többen tiszteletbeli bizottmányi tagoknak kinevezettek. A román testvérek közül azok, kik nemzetiségükből elegendő tagot nem vettek a bizottmányban, megnyugtattak azáltal, hogy a bizottmánynak jog engedtetett a tisztválasztás által megüresült helyeket másokkal pótolni s ekkor a nemzetiségükhöz tartozó intelligens tagokat javallják s azok testvéreik elfogadtatnak. A bizottmány megválasztása után az ösgyűlés berekesztetett.

Fél óra után a főispán bizottmányi ülést tartott, melyben két választmány küldetett ki: u. m. egyik a tiszti személyzet, a másik a tisztek utasítása iránt javaslatot tenni. Az utóbbi a mai megyei bizottmányi ülésben előadta véleményét, melyszerint a közigazgatásra nézve egyetlen egy utasítása lehet a tisztviselőnek, t. i. a fennálló törvények megtartása, a törvénykezésre nézve szintűgy köteles a megyei törvényszék a hazai törvényeket követni; a mely tárgyakra nézve pedig, a minők a mezei rendőrség, váltók, szóbeli eljárások sat. ugy az alaki része a törvénykezésnek, Erdélynek külön törvényei nincsenek, tartásuk magukat a tisztviselő és törvényszék az országbírói értekezlethez, mint a mely a reánk nézve is az unional fogva kötelező magyarhoni törvényeket követte. A büntető törvényre nézve pedig a régi gyakorlathoz; de mindezekben vezérelvül tartsa meg, hogy az 1848-diki törvény nem a hajdoni kiváltságokat aljasította jogtalanságra, hanem az azelőtti urbéreseket ruházta fel a szabad polgárok, vagyis a nemesség jogaival, tehát a tisztviselő a polgári szabadságnak a nemesi kiváltságokban formulázott jogait általánosan a nép minden rétegeire nézve tartásuk szem előtt. Ezután megállított a tisztviselőket fizetése. Végre megkezdődött a tisztválasztás, mely mindvégig általános felkiáltással és az ezen megyebeli mindhárom nemzetiségre tekintettel folyt le.

Holnap ismét bizottmányi ülés, melyben a legfontosabb tárgyak, u. m. unional Magyarhonnal, a megyei hivatalos nyelv s több ilyenek fognak előjönni.

r. l.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Városunk tisztújítására nézve az 1848-diki XXIII-dik törvények értelmében közzétették előlegezen a következő rendszabályok: választók lehetnek, gyámi hatalom s fenyték alatt nem álló oly polgárok, kik a) a város határához tartozó 700 pfirto házat vagy telket egy év óta bírnak; vagy abba öröklési után jutnak, b) kik a városban mint kézművesek, bejegyzett kereskedők, gyárosok egy év óta telepedve vannak, tulajdon műhelylyel bírnak, s ha kézművesek, legalább egy segéddel dolgoznak. c) A tudorok, sebészek, ügyvédek, mérnökök, akadémiai művészek, tanárok, a magyar tud. társaság tagjai, kik egy év óta itt laknak s 60 ft házbért fizetnek, d) mindazok, kik két év óta itt tanyáznak s 400 pfirto biztos jövedelmet kimutatni képesek, e) kik eddig városi polgárok voltak, ha az irt képtességgel nem bírnak is. Választási elnök Incze Mihály. A választók összeírására tízenként külön bizottságok vannak, kik a tizedkapitányok házában ülnek össze idei ápril 27-től május 2-káig napjában d. e. 9—12, d. u. 3—6 óráig. A választóképes egyének az illető ily bizottságnál jegyeztetik be neveiket, az irt idő alatt. Gondoskodva van, hogy kiket a bejegyeztetéstől körülményei elzárják, a választási listákból azok is maradjanak ki. Azok számára, kiknek választói illetékességét az összeíró bizottság kétségbe vonná, fölébehozatalul egy központi bizottmány ülend össze május 3-tól 5-dike estéig, a város házában a közönségi teremben, hol választók választási jeggyel láttatnak el. A választás ideje s körülményei annak idejében szintén közöltenek.

— Hirszerint Kolozsvár városa a főjegyzői tollat az irodalmi érdemeiről ismeretes, feddhetlen jellemű Ocsyay Ferencnek szánta. Ittétkező kézbe nem is teheté, s reméljük is, hogy elfogadja, mert a dobokai főjegyzőséget csakis ideiglenesen vállalta el.

— Szombaton délután 5 órakor a muzeum történelmi szakosztályának a muzeum olvasó szobájában rendkívüli ülése lesz.

— A „Patrie” derék munkatársa Simon E. ur pesti levelében a magyar magnások nyilatkozatát közli. A tábor-szernagy napi parancsára vonatkozólag a „Patrie” szemléje így szól: „Azon pillanatban midőn a magyar országgyűlés

mérsékelt tagjai mindent elkövetnek, hogy a bécsi udvar és az országgyűlés közt összekötés ne jöjjön létre, egy váratlan esemény minden kibékülési reményt meghiusulással fenyeget.”

— A Kossuth-féle bankjegy pör ápr. 16. és 17-én ismét felmerült. Fölperes állítván, hogy mint magyar királynak egyedül neki van joga magyar bankjegyek kibocsátására, Kossuth ügyvéde megjegyzi, hogy a törvényszék azt mindaddig nem veheti tudomásul, míg be nincs bizonyítva, hogy fölperes csakugyan jogszerű magyar király. Nemzetközi jogalapon sem bir azon joggal, mert a nemzetközi jog sem jogosít fel minden fejedelmet korlátlan bankjegy kibocsátásra. Ez ügyben az angol törvény nem alkalmazkodhatik az idegen állam törvényéhez, mert sem nemzetközi, sem magyar törvény nem sértetett meg. Az angol törvényszék csak akkor léphetne fel, ha ki lehetne mutatni, hogy alperes bankjegyet hamisított, erről pedig a panasz sem szól. Az osztrák császár tehát nem kíván kevesebbet, mint hogy az angol törvényszék tegyen számára rendőrségi szolgálatokat, ha ő maga nem elég erős, hogy a Kossuth bankjegyeknek Magyarországra hozatalát megakadályozza. A panasz tehát megsemmisül; mert 1) fölperes nem az, a minék magát kiadja; 2) Day és fia hit alatt kinyilatkoztatták, hogy Kossuth soha sem bízta meg őket bármiféle bankjegyek hamisításával; 3) Kossuth hit alatt kinyilatkoztatta, hogy e jegyeket nem aszarta forradalmi célokra használni, csak akkor terjesztint, ha felperes hatalma Magyarországon meg leendő törve, s az országgyűlés e jegyek kibocsátását jóvá hagyandja. E jegyek tehát nem lehetnek a felperes kárára, kinek egyéb iránt, ha magyar király volna sem lenne joga az országgyűlés jóváhagyása nélkül magyar bankjegyeket kibocsátani. (M. O.)

— Párisi lapoknak írják Bécsből, hogy császár ő felsége a császárné hazajövetele után májusban egész birodalmában egy körutat fog tenni.

— A nemzetgyűlés számára ideiglenes országház építését tervezik, a muzeum mellett, öntött vasból.

— Schuselka mint emlitettük, képviselői állásáról pénzügyi zavarok miatt lemondott volt. Most a bécsi Alsó-külváros ismét képviselővé választotta, még pedig túlnyomó többséggel, mert megválasztatása 535 szavazat közül 527-tel történt. A derék képviselő a bécsi népek az iránta tanúsított részvételt és érdeklődést hirlapilag nyilvános köszönetet mondott.

— Híre jár, hogy Bécsben egy magyar lapot fognak megindítani, reggeli és esti lappal. Szerkesztőül Ganz Mórictot emlitik.

— Pest Terézvárosában egy új utca „Deákutca” nevet fog kapni.

— A „Wiener Ztg.” egy rendkívüli lapja az urak háza 56 örökös és 39 élethossziglani tagjának kinevezését és a Rainer főherceghez intézett két es. kéziratot hozza, mely a Magyar, Erdélyország és Horvát-Slavonia részéről tagok kinevezését addig elhalasztja, míg ez országok birodalmi képviselete a febr. 20-ki patens értelmében végleg szabályozatik. Az élethossziglani tagok közt vannak: Baumgartner, Hartig, a két Krausz, Lichtenfels, Thun Leo, Rechberg, Prokesch, Nugent, Degenfeld, Hesz, Benedek, Haller, Grillparcer, gr. Auersperg Antal, Münch-Bellighausen Eligius, Pipitz, Palacky.

— A „M. O.” írja: „A lapok szerint Hübner báró, ki jelenleg Bécsben mulat, onnan már el akart távozni, hanem „befolyásos helyen nyilvántott óhaját következtében,” elutazását elhastasztotta. Természetesen találndja mindenki, hogy innen azt következtetik, miszerint a nemes báró, ki két év előtt oly jól tudta választani visszalépésének pillanatát, nem sokára ismét tagja leendő az osztrák kabinetnek. A báró elvei után annyit mondhatni, hogy Hübner ur csak akkor léphetne újra a kabinetbe, ha mind „a kül—mind a belpolitikára nézve gyökeres rendszer változás történik.”

— A külföldi lapok Pesten mulató tudósítói tiszteletére a magyar írók által rendezett lakoma ápril 20-kán ment végbe az „István főherceghez” címzett szálloda étteremében. Legelőször B. Eötvös köszöntött fel, elétvén a külföldi sajtó jelen való képviselőit, utána Hiador el-tette Simon urat a „Patrie” szerkesztőjét, ígyntük barátját. Rosey Pál Payne az angol „M. Herald” levelezőjére emelt poharat. Majd Simon E. köszöntött, kiemelvén, hogy azon nemzetnek, melynek értelmisélye ily kiválólag van képviselve, kijelölt helye van a polgárisult népek nagy családjában; szeretné, ha itt volnának annyi kitűnő férfi, tudós, publicista és író közt. Bizonyosnak mondja győzelmiünket, ha tovább is a rend és törvényesség útján haladunk. Payne reméli, hogy a magyarnak alkotmánya megvédésére, mely szintől drága és régi mint az angol, nem lesz szüksége erőböz folyamodni. Podmaniczky poharat üt a szabadelvű német sajtó jelen volt képviselőiért. Thaly irodalmunk külföldi képviselőiért: b. Jósika M. és Hornért ívott. Rózsáigi a „N. Nachrichten” levelezőjéért. A „N. N.” levelezője dr. Komper nagyhirű történelmszűnk Szalayért. Kecskeméthy A. a bennlakó népek egyenjoguságáért; melyre a „Priatel ludu” szerkesztője Mácsay L. hasonló értelemben felelt. Zilahy a III. Napoleon császár ő flegere mondott áldomást. Jókai dr. Schuselkára. Rosty a szabadsághősré Garibaldira. Dobsa Kossuth Lajosra. Ballagi Tűr Istvánra. Rózsáigi Napoleon hgre. Dobsa Victoria királynőre, Egressy G. Duncombra. P. Szathmáry K. a testvér népek irodalmáért. A lakomán 60-nál többen valának jelen. A felköszöntések franczián, angolul, németül, magyarul, tótul vegyesen mentek. A külföldieket válogatott magyar darabok gyönyörködtették.

— Makó városa minden szűlőltjének, ki 48 és 49-ben mint katona szolgált a hazát, egy házhelyet adományoz.

— A magyar biztosító társaság legközelebb engedményt nyert Victor Emanuel olasz király minden birtokaiban is megkezdhetni működését, minél fogva ez intézet Turinban, Genuában s az olasz királyság más nagyobb városaiban is fő- és alügynököseket állít.

— Páris, ápr. 20. A mai „Moniteur” írja: Napoleon herceg irásban kérte a császárt, hogy az „Egy levél Franciaország történetéből” című röpírat lefoglalását meg ne

engedje; de nem volt lehetséges e kérésnek elegettenni s az igazság folyását akadályozni.

— B. Szolnokmegyei szép tollu tudósítónk, közelebbi egyik levelében azon tételt, mintha Stadler ur, az öt gunyosan közzöntő német cipésznek azt mondotta volna: „pach dich fort Spitzbub” oda igazítja, mikép azt mondá: „geh’ zum Teufel” és hogy ugyanakkor Stadler ur nem hivatalnokokkal, hanem két magyar emberrel beszélt. Az első nem tesz különbséget, az utóbbi pedig most már gyakran megtörténik.

POLITIKAI HIREK.

— Turin, ápr. 20. (Párison át.) A mai képviseleti ülésben Cavour azon nehézségekre utal, melyekkel a szabad csapatoknak azonnali alkalmazása járna. Ez a hadizenetnek volna egy neme. A kormány — jegyzi meg tovább Cavour — többször kijelenté, miszerint Olaszország czélja, hogy Róma és Velence csatlakozásával kiegészítse magát, de békés uton és Franciaországgal egyetértésben. Egy szikra lángra gyújthatja egész Európát s Anglia egyenesen kinyilatkoztatta, hogy mindenkinél ellene lesz, ha a kibívó szerepét viszi. Szükséges, hogy az Olaszország elleni szövetség meghusztassék s a barátságos kormányok tanácsa elfogadtassék. A miniszterium Garibaldi napi rendjét nem fogadja el.

Erre Bixio nyilatkozatai következnek. Fanti hiszi, hogy a tisztek visszaveendő lemondásukat Garibaldi interpellálja Cavourt a népfegyverezést illetőleg. Cavour fölvilágosításokat ad, melyekkel Garibaldi nincsen megelégedve, minán mind odahaza, mind külföldön aggasztó hírek szállonganak; ez okból a déli hadseregnek visszaállításához ragaszkodik. A kamra 194 szavazattal 77 ellen Ricasoli ügyrendét fogadja el. A kamra maghallgatván a miniszterium nyilatkozatait, meg van győződve, hogy ez a vitéz déli hadsereg sorsáról illő módon gondoskodni fog, s a haderőt eredményesen illesztendi össze, gyarapítandja s bizonyos, hogy a kormány a haza védelmével és fegyverkezéssel komolyan foglalkozandik. Ezután a napirendre tér át a kamra. A mai „Opinione” írja: Lissaboni hírek szerint Pedro király kormánya kijelenté, hogy az olasz királyságot elismeri.

A turini hivatalos lap jelenti: A reactio kísérleteit Nápolyban és körülötte erőlyesen elnyomták, a castiglionei fölkelés hasonlóan a vezetőket elleni rögtönítéleti eljárással befejezték. Ripacandadiban, Ginestraban, Melfi környékén s Ingrassanóban Basilicata tartományban kiűdöttek a felkelők a piemontiak ellen és nagy vereségeket szenvedtek. Mindezen helységek, köztük Rusti, lefegyvereztettek. A szétvert felkelő csoportok a filai erdőségbe menekültek; a csapatok tűzik őket s van remény hozzá, hogy a fölkelésnek legközelebb uraivá leszünk. „Perseveranza” 18-ról jelenti Nápolyból: Banosában a fölkelők által II. Ferenc nevében fölállított hatóságok, a piemontiak által érvényen kívül helyezetttek s a bourbon part vezetője kivégeztetett. Melfi még a bourbonok kezében van, de már oda is indultak csapatok.

— Milano, ápr. 21. A „Perseveranza” jelenti: Bixio, Medici, Cosenz, Sirtori s más tábornokok a Cavourtól nyert felvilágosítások folytán nem adják be lemondásukat.

— Mig Palmerston még mindig reméli, hogy 1861-ke békeév leendő, a franczia kormány eféle békejövendősekre nem sokat látszik adni, mert minden habozás nélkül folytatja hadkészléteit. Erre sarkalják a szabadelvű lapok is s azt az „Opinion nationale” a többi közt így indokolja: „Az előhaladás láncszeme csak a hódítások sorozata; a boldogság csak a győzelem gyümölcse; mi csak akkor jutunk el a paradicsomba, ha legyőztük azon ellenséget, kinek paizsán ezen botor jelmondat áll: „az isteni jog törvényszerűsége, a népek megveteése.” Háboru lesz tehát, ez éven, vagy a jövő éven vagy két év múlva, ezt nem tudjuk, de a háboru kikérülhetlen. Ezen szükségesség előtt meg kell hajolnunk.” Egyébírnt Franciaország semmi alkalmat nem mulaszt el a közte és Angolország között meglazult viszonyok szorosbra fűzése végett. De nem csupán Angolországgal ügyekszik jó lábon állni, hanem Oroszországgal is, s nevezetesen a lengyel ügyben nagyobb ovatosságot tanúsít, mint valaha. Ez ügyben Czartoryski herceg és a lengyel emigratio többi feje sürgetőleg fölcsölították a varsói mozgalom vezetőit, ennek megakadályozása végett, minthogy az csak haszontalan vérontásra vezethetne, s másfelől is érdekében áll Lengyelországnak mindeat kikérülni, mi Francia- és Oroszország közös politikai irányát és törekvését akadályozhatná. Önkényt értetődik, hogy Czartoryski herceg e pontbar tökéletesen egyetért a francziák császárával, ki az orosz szövetséget fen akarja a maga számára tartani. A két ország közös irányát és törekvését legújabbban két körülmény megerősíti. Egyik az, hogy sz. pétervári sürgöny szerint, a hatalmak ottani képviselői értekezletet tartottak, s ebben Goresakoff herceg állandó bizottmány felállítását sürgeti Stambulban, a törökországi keresztények védeése s a török kormányzat szemeltartása végett. Az angol követ ellene szolt ezen követelésnek. A másik körülmény az, miszerint éppen most távirják, hogy a franczia kormány a hatumajum végrehajtását sürgeti Stambulban.

— A „Moniteur” ápril 14-diki pesti levelében többi közt így ír: „Pesten azt hiszik, hogy a bécsi kormány a pénz-és hadügyön kívül beleegyeznek a magyar miniszterium kinevezésébe. Felesleges megjegyezni, hogy a magyarok az ily combinatio ellen protestálnak. A magyarok nemzeti hadsereget és hadügyminisztert kívánnak, mely az ország autonómiáját biztosítsa. Saját pénzügyminisztert is követelnek, mert különben nézetük szerint kiadnák kezűkből a pénzeszsák madzagát. Ellenben, ha mindezt megnyernék, kész volnának az osztrák államadósság egy részét elláallni. Hitünk szerint nem lenne szabad fősvénykedniük, ha Horvátországgal és Erdélyvel együtt mintegy 1000 milliónyi adósságot magukra vállalnának.”

— Toulonban rendelet küldetett a szállítóhajók felszerelésére. Ezek a Syriát megszállva tartó franczia csapatokat fognak visszazáallítani Franciaországba a kitűzött határidő lefolyása után.

Ujabb. — Berlin, apr. 22. A lengyel határszéleiről apr. 20-iki kelettel jelentik: A kultuszminiszter a legszigorúbban tiltja a varsói templomokban a házérti tünnetési imákat. E tilalom megszegése esetében törvényes lépések fognak hatályba hozni. A radosi iskola két magasb osztálya bezárattott.

— Serajevo, apr. 21. A konstantinápolyi követ parancsa következtében a Mostarban lakó konszultok egyesültek, hogy a montenegróiakat s a felkelőket rábíráják a nikischi ostromzárlat megszüntetésére.

— Milano, apr. 22. A mai „Perseveranzának” Turinből apr. 21-iki kelettel írják: Garibaldi házában hosszú katonai értekezlet tartott. A tisztek többsége Cavour politikája mellett nyilatkozott, s reményleni lehet, hogy Garibaldi is az egység szeretetétől indítva hozzájárul lép.

— Berlinből írják, hogy az orosz csár, ha teljesen legyőzte is a lengyel mozgalmat, később mégis némi engedményeket teend, hogy aztán keleten, hol mindinkább kitörni fenyegetőzik a válság, szabadon mű-

ködhessék. Gortcsakoff hg. egyébiránt folyvást szem előtt tartja a francia terveket, és igyekszik a magáét azokhoz illeszteni.

— Bukaresti tudósítások szerint a Pruth-nál egy 45,000 emberből álló orosz hadtest (az ötödik) áll készen minden eshetőségre, melyet Törökország európai tartományaiban levő forrongás előidézhethet. Képzelhetni, hogy Bukarestben igen tartanak egy újabb orosz megszállástól, mely a jelen körülmények közt igen sokáig eltarthatna.

— Párisból írják, hogy Kuza fejedelem most, midőn a két Dunafejedelemség uniója már foganasított, lemondani készül. Párisban beszélik, hogy helyette Leuchtenberg (orosz) hg. fia lenne a Dunafejedelemségek uralkodója.

— Lengyelországból folyvást aggasztók a tudósítások. Zamoyski gróft Sibiériával fenyegetik azon esetre, ha Gortcsakoff hghez intézett irata napvilágot látna.

— Athenből írják, hogy Napoleon herceget odavárják. Párisból névtelen levelek érkeztek Athenbe melyek közel kilátásba helyezik a keleti állapotok megváltozását és számítanak a görögök hazafui közremunkálására.

— F. hó 17-én este a törökök és montenegróiak Jableak környékén megint összeütköztek és mindkét részlől számos halott és sebesült van.

— Turin, apr. 22. Cialdini egy levélben hovenesen megtámadja Garibaldit, és szemére veti, hogy az országot s a sereget hatalmába akarja keríteni.

— Páris, apr. 23. A mai „Moniteur” írja: A varsói eseményeket hagyományos rokonszenvvel tárgyalják a lapok. Az érdekltség e bizonyítványai azonban rossz szolgálatot tennének a lengyel ügynek, ha levutra vezetnék a közvéleményt, s megengednék azon hitet, hogy a császár kormánya oly reményekre bátorítva, melyeket nem teljesíthet.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

NEM HIVATALOS.

(122)

H i r d e t m é n y.

(4—6)

Alólt tisztelettel jelenti a nagydémű közönségnek, hogy a tavaszi évszakra néve raktárában nagy választékban a legfinomabb kelmékből s többféle formákban készült **női menték** találhatók, a legutányosabb árakban; hogy pedig a mostani szűk pénz viszonyok között is segítve legyen, tehát úgy készítette, hogy a téli évszakra meg lehessen prémeztetni, s bérletetni, s ez által el lesz érve, azon nagyszerű cél, hogy egyszerre nem kelletik oly nagy összeget kiadni, mint a mennyit egy téli mente igényel.

Egy uttal azt is kívánja tudatni, hogy nyaralás végett az idén is elvállal mindennemű szűcs készítményeket.

Kolozsvárt, április 8-án, 1861.

Proháczy János,
szűcsmester.

Raktára van a nagy-piaczon.

(128)

(4—3)

Ürmösi Samu és Hegedüs Sándor tudatják az illetőkkel, hogy Magyarország erdélyi főkormányzója, s egyéb törvényszékek helyreálltával, az egykor leszorított **ügyvédi** pályára ismét visszalépnek.

Az elsőnek lakása van Kolozsvárt külső szénutczában a 47-dik, — a 2-diknek pedig kismester-utczában a 147. szám alatti saját házoknál.

ERKEL FERENCZ

nemzeti színházi első karigazgató

legújabb operája

B Á N K B Á N

a legrövidebb idő alatt zongora kivonatban 2 kézre a szerző saját alkalmazása szerint **meg fog jelenni.**

Előfizetési ára **csak 4 forint.**

Előfizetést elfogad **STEIN JÁNOS** Kolozsvárt.

Ugyanott kapható:

EGY NÉVTELEN (KLAPKA) INDULÓ.

Zongorára szerzé Egressi Béni.

Ára 36 kr.

II-ik Rákóczy Ferencz

emlékirata a magyar hadjáratról 1703—1711.

Kiadja RÁTH KÁROLY. Ára 2 frt.

Urvári Lajos

BABÉRLEVELEK.

TÖRTÉNETI BESZÉLYFÜZÉR.

I-ső kötet: Garibaldi harcrai. Ára 75 kr.

Magyarországi törvényczikkek

1847—1848. Második kiadás. Pozsony. Ára 50 kr.

Albumok

különböző alakban és nagyságban

photografiai kis képekhez

3 forinttól 12 forintig.

(37) | 16/3 |

(4—12)

WOLFF J.

„MAGYAR KIRÁLY” című gyógyszerárban Kolozsvárt legutányosbb gyári áron, és eredeti friss minőségben találhatók:

Mindenféle hasonszenvi, (Homoeopathisch) szerek, egyenként, és felszerelt szerekben is. Különbféle ruggyantából, (Kautschuk) sebészi eszközök. Újabb találmányu bel- és külföldi divat-gyógyszerek.

Különösen:

ÁLTALÁNOS ÉTEK-POR, dr. Gölis-től Bécsben.

Valódi SEIDLITZI POR. Valód friss **csukamáj-olaj,** (Dorsch Leberthran-Öhl.) Palackokban, és font számra.

Bilini szeletkék, emésztő szer. **Gilisza Choccoládé és pogácsák.** **STEIER FÜNEV,** mellbetegeknek. Valódi augsburgi élet-essentia, dr. Kiesow-tól. **Ideg- és izom-essentia** G. J. Engelhofertől. **Növény fog-essentia** Thausig bécsi fogorvostól.

(124)

(2—3)

Eladó szénafű.

A kolozsvári határon, Elővölgy innenső oldala első részében, egy darab, 9 hold és 907 □ öl területű, szénafű (kaszálo) eladó.

Értekezhetni iránta b. hidutzában 282 számú háznál, a tulajdonos megbizottjával.

(55)

21/4 1861.

(4—11)

Cs. kir. osztrák legfelsőbb szabadalommal és porosz királyi legfelsőbb jóváhagyással

Dr. BORCHARDT

illatos orvosi

NÖVÉNY SZAPPANJA.

melyet a legtekintélyes orvosok és magán-személyek hiteles vélemények szerint mindekkor egy szappan sem közelít meg úgy előnyére, valamint **gyógyerejére** nézve: úgy szinte **meglepő** hatásánál fogva minden, még évhosszat elhanyagolt bőrnél is, valamennyi ilyenmű gyártmányok közt **első helyen** áll; ez nagymennyiségű **növényi**, nevezetesen illatos és aetherolajos anyagokon kívül **ásványi alkotórészeket** tartalmaz, melyek ezen szappannak hatását **sajátságossá és jellemzővé** teszik. Egy kísérlet mindenkit meggyőzend, és neki e szappan használatát napi szükségé teendő.

Dr. BORCHARDT növény-szappanja mindig csupán fehérben **zöld** írással nyomott, s ugyan e nevű bélyeg el pecsételt eredeti csomagokban **42** krjával osztr. értékben árulatik, mire — a **sokszoros utánzások** miatt — **pontosan** figyelni kell.

Dr. SUIN de BOUTEMARD

illatos **FOG-PASTAJA,**

a legalkalmasabb szer a foghús és fogaknak egészségben fönttartására, fogakon képződő elődi állatkáktól, gombácskáktól úgy szinte a fog-borkóttól megszabadítására, a fogaknak fájdalommentes és ártatlan módon való megfehéřítésére, a máz megtartására, minden rossz szagnak a szájból eltávolítására, úgy szinte a rothadásnak ellenállni, a kínzó fogfájdalomnak elejét venni, a foghúst erősíteni és szilárdítani, a fogak kilyukadását meggátolni, s a lélekzést kedvesen földüteni. — Ezen **elismert célszerűsége** által nyer **Dr. SUIN de BOUTEMARD fog-szappanja** folyvást növekedő híres elismerést még a leg-távolabbi körökben is, mert ez azok által kik csak egyszer is használták különös előszeretettel mindig örömet fog vétetni.

Dr. SUIN de BOUTEMARD fog-pastája 1 és 1/2 darabokban **70 s 35** krjával adatik el, és vörös és arany bronzal díszített borítéka hátulján **Dr. Suin de Boutemard** családi czimerét és névalírását viseli, mire — ezen czíkknek is szemlátomásti **sokszoros hamisítása** miatt — méltóztatassék figyelmet fordítani.

Valódi minőségben kaphatók egyedül csak

Kolozsvárt: Wolff J. és Khudy J. gyógyszer. **Abrudbányán:** Ferenczi Mihály; **Beszterczén:** Kelp Ferencz és Dietrich & Fleischer; **Brassóban:** Stenner F.; **Déván:** Büchler A. **Enyeden:** Bisztritsányi A.; **Erzsébetvárosban:** Schmidt A.; **Hátszegen:** Mátéfi Béla gyógyszer; **Károly-Fejervárt:** Rusz János; **Köhalomban:** Melas Ed. F. gyógyszer; **Maros-Vásárhelyt:** Fogarasi J. D.; **Medgyesen:** Vándory & Brandsch; **Szegsvárt:** Misselbacher J. B.; **Szamos-Ujvárt:** Placintár és fia gyógyszer; **Szász-Régenben:** Wachner Traugott; **Szászsebesben:** Weissörtel Ad. G.; **Szebenben:** Zöhrer J. F.; **Székelly-Keresztúron:** Binder Márton; **Seps-Szentgyörgyön:** Vitályos Béla; **Sz.-Udvarhelyt:** Kauntz J. A. gyógyszer; **Szeredán:** Gozsy A.; **Tasnádon:** Szougett Jakab; **Tordán:** Velits G. és Wolff Gábor uraknál.